

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาศักยภาพการป้องกันและควบคุมโรค อุจจาระร่วงของอาสาสมัครสาธารณสุขแรงงานข้ามชาติ (อสต.) ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดตาก ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม ถึง 30 มิถุนายน 2554 รายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้ที่ทำงานร่วมกับโครงการฉีดพื้นที่อำเภอแม่สอด และอำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน เนื่องจากทั้ง 2 อำเภอเป็นอำเภอที่มีประชากรแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีการเคลื่อนย้ายสูง และมีความหลากหลายของอาชีพ ทั้งรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และค้าขาย รวมถึงระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการที่ไม่น้อยเกินไปจนอาจทำให้ข้อมูลที่ได้อาจคลาดเคลื่อน ซึ่งเชื่อว่าประชากรดังกล่าวจะสามารถเป็นตัวแทนของพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากได้ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร อสต. ทั้งหมดจำนวน 80 คน
2. การศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร 4 กลุ่ม จำนวน 15 คน เลือกด้วยวิธีเจาะจง เพื่อนำข้อมูลที่ได้เสริมการอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวน 6 คน จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 1 คน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 2 คน โรงพยาบาล 1 คน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 คน เจ้าหน้าที่องค์กร International Rescue Committee (IRC) จำนวน 1 คน พนักงานสุขภาพชุมชนชายแดน (พสชช.) อำเภอละ 2 คน รวม 4 คน และแกนนำ อสต. อำเภอละ 2 คน รวม 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ในกลุ่ม อสต. เพื่อบรรยายศักยภาพการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง และกระบวนการสนับสนุน การดำเนินงาน ร่วมกับการเก็บ

รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสร้างเครื่องมือจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และลงพื้นที่สัมภาษณ์นำร่อง เพื่อนำข้อมูลที่นำมาพัฒนาตัวเลือกในแบบ สัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป กระบวนการสนับสนุนการ ดำเนินงาน และศักยภาพการป้องกันควบคุมโรคอุจจาระร่วง ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป คือ ระยะเวลาการทำงานร่วมกับโครงการ เพศ อายุ ภาษา สถานภาพ ชาติพันธุ์ ศาสนา การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการทำงาน รายได้ ความเพียงพอของ รายได้ การเข้าร่วมฝึกอบรม เรื่องที่เคยฝึกอบรม และตำแหน่งอื่นนอกจาก อสต.

ส่วนที่ 2 กระบวนการสนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุน การดำเนินงานจากกระทรวงสาธารณสุข องค์กร IRC และ พสชช. สำหรับการดำเนินกิจกรรมด้าน สุขภาพภายใต้โครงการซิดส์ อันประกอบด้วย การคัดเลือก การสนับสนุนด้านความรู้และทักษะการ ปฏิบัติ การนิเทศติดตาม และการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

ส่วนที่ 3 ศักยภาพการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง ได้แก่ความสามารถของ อสต. ในการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วงตามบทบาทหน้าที่ๆ กำหนดไว้โดยคณะกรรมการ แก้ไขปัญหาสุขภาพแนวชายแดนจังหวัดตาก ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะการปฏิบัติ การถ่ายทอด ความรู้ และบทบาทการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคอุจจาระร่วง

2. แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำแหน่งปัจจุบัน สถานที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาการ ทำงานร่วมกับโครงการซิดส์ บทบาทหน้าที่ภายใต้โครงการซิดส์

ส่วนที่ 2 กระบวนการสนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ การคัดเลือก การสนับสนุน ด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติ การนิเทศติดตาม และการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

ส่วนที่ 3 ศักยภาพการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง ได้แก่ ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ การถ่ายทอดความรู้ และบทบาทการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์มาหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพแรงงานข้ามชาติ 1 ท่าน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนด้านเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษา และลำดับคำถาม ตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลองใช้กับ อสต. ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่

จะทำการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจตรงกันในเรื่องเนื้อหาของข้อคำถามแต่ละข้อ เฉพาะข้อคำถามศักยภาพของ อสต. ด้านความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง ด้วยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.83 รวมถึงนำ ข้อเสนอแนะจากพนักงานสัมภาษณ์มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้จริง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้นำโครงการครั้งนี้มาแบบอิสระเข้ารับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้รับการรับรองว่าไม่เป็นอันตรายต่อกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้ทำการฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์ ก่อนที่จะลงพื้นที่พบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจง ให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงสิทธิที่จะตอบรับ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษารั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างสามารถออกจากการศึกษาระหว่างการดำเนินการได้โดยไม่เกิดผลเสียหายแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และนำเสนอผลการศึกษาเป็นภาพรวม เพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น จึงให้กลุ่มตัวอย่างลงนามบันทึกการยินยอมเข้าร่วมการศึกษาไว้ในเอกสาร แสดงความยินยอม จากนั้นพนักงานสัมภาษณ์จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ศึกษาดำเนินการด้วยตนเอง ในขณะที่แบบสัมภาษณ์ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพนักงานสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก

1.1 ได้รับการอนุมัติหนังสือ ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.2 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และวิธีการศึกษา รวมถึงประสานงานกับ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สอด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพบพระ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่สอด และผู้อำนวยการโรงพยาบาลพบพระ เพื่อขออนุญาต และกำหนดวัน เวลา เก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 ผู้ศึกษาเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองที่สถานที่ทำงานของกลุ่มเป้าหมาย และใช้เวลาสัมภาษณ์ท่านละประมาณ 40 นาที

1.4 บันทึกการสัมภาษณ์ด้วยแบบบันทึก บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ และรวบรวมเพื่อการประมวลผลต่อไป

2. การสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1.1 และ 1.2

2.2 ผู้ศึกษาดำเนินการฝึกอบรม พสชช. เพื่อพัฒนาให้เป็นพนักงานสัมภาษณ์ มุ่งเน้นการสร้างความรู้เข้าใจวัตถุประสงค์ การพิทักษ์สิทธิ์ เนื้อหา รายละเอียด เทคนิควิธีการ สัมภาษณ์ การสาริต และฝึกปฏิบัติบทบาทสมมติ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสามารถดำเนินการได้

2.3 ผู้ศึกษาสลับพนักงานสัมภาษณ์ ให้ลงพื้นที่ๆ ไม่ใช่พื้นที่รับผิดชอบหลักของตนเอง เพื่อลดความกดดันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์

2.4 พนักงานสัมภาษณ์ชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือ ด้วยการแจ้งวัตถุประสงค์ การพิทักษ์สิทธิ์ รายละเอียดแบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ ใช้เวลาประมาณ 40 นาที

2.5 ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบถูกต้องก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social sciences) Version 17 ส่วนการประมวลผลข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อแบ่งระดับความรู้ ใช้เกณฑ์การประเมินแบบอิงกลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า $(\bar{X}) - S.D.$ หมายถึงระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ $(\bar{X}) - S.D.$ ถึง $(\bar{X}) + S.D.$ หมายถึงระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า $(\bar{X}) + S.D.$ หมายถึงระดับสูง